

Gjenopptakelseskommissjonen
Postboks 8026 Dep.
0030 Oslo

Sendes per epost: post@gjenopptakelse.no

Oslo, 5. februar 2019
Sak nr.: 10424-501
Dok.nr.: 6DZLNQ6CFDSAV-1215855729-113
Ansvarlig advokat: Cato Schiøtz

SAK NR. 2017/104: GJENÅPNING AV EIDSIVATING LAGMANNSRETTS DOM AV 16. JUNI 1958: FREDRIK FASTING TORGERSEN

Vedlagt følger bemerkninger til statsadvokat Vales uttalelse av 22. oktober 2018, samt to bind med bilag, som er gitt bilagsnummer F og G (bilagsbindene A-E var vedlagt begjæringen av 27. juni 2017).

Jeg skal i det følgende gi et sammendrag av innholdet som består av i alt 7 deler.

1.

Del 1 inneholder innledende bemerkninger med overordnede og generelle synspunkter på statsadvokatens tilsvare samt en presisering av sakens hovedpunkter.

2.

Del 2 behandler de prosessuelle spørsmål som statsadvokaten tar opp i pkt. 2 og 3 i sitt tilsvare, hvor det anføres at Gjenopptakelseskommissjonen ikke skal realitetsbehandle vesentlige deler av begjæringen under henvisning til regler om rettskraft og mulig omgjøring.

3.

I del 3 og 4 behandles *det faktiske grunnlaget* for vurderingen av spørsmålet om vilkårene for gjenåpning er tilfredsstillende.

Del 3 drøfter tilsvarets kommentarer til omstendighetene forut for drapet og selve drapet – perioden frem til ca. kl. 23.40 6. desember 1957, da Påtalemyndigheten mener at Torgersen forlot åstedet. Del 4 refererer seg til omstendighetene fra ca. kl. 23.40 og frem til Torgersen ble anholdt, ca. kl. 01.00, dvs. faktum knyttet til den etterfølgende brannstiftelsen.

Del 3 er delt i fire hoveddeler:

- Det første temaet er sannsynligheten for at det var Torgersen som Rigmor Johnsen møtte da hun passerte Esther Olssons kiosk på vei fra Jernbanetorget til bopel i Skippergaten 6b. Konklusjonen må baseres på samlet vurdering av

sannsynligheten for at Torgersen – rent *tidsmessig* – kunne være ved kiosken på det klokkeslettet Rigmor Johnsen passerte og

sannsynligheten for at det var *Torgersen* som Esther Olsson iakttok sammen med Rigmor Johnsen.

- Var det Torgersen som ble iaktatt av de seks vitnene som observerte Rigmor Johnsen på strekningen Dronningensgate 25 – Skippergaten 6 b?
- En analyse av bevisene som er knyttet til åstedet – i første rekke barnålbeviset og tannbittbeviset.

Dette er de objektive bevis som knytter seg til selve drapet. I tillegg kommer:

- Torgersens forklaring for det aktuelle tidsrommet, dvs. frem til ca. kl. 23.40. Styrker eller svekker den Påtalemyndighetens drapspåstand?

Spørsmål om Torgersen var drapsmann beror på en totalvurdering av disse momentene.

I tillegg kommer betydningen av *konklusjonen* på spørsmålet om Torgersen en drøy time senere returnerte til åstedet for å anstifte en brann. Dette er en *etterfølgende* begivenhet som i forhold til drapet representerer et tilleggsmoment i drapsdrøftelsen, da det klarligvis var samme person som henholdsvis drepte Rigmor Johnsen og som anstiftet brannen.

4.

Spørsmålet om Torgersen anstiftet brann drøftes i del 4.

Del 4 er delt i tre hoveddeler.

Det *første* hovedspørsmålet er sannsynligheten for Påtalemyndighetens grunnleggende forutsetning om at Torgersen dro tilbake til bopel for å hente fyrstikker. Her er det tre delspørsmål:

- Er det sannsynlig at Torgersen returnerte til bopel ca. kl. 24.00, eller returnerte han – som han selv har forklart med støtte av sin øvrige familie - ca. kl. 23.30?
- Er det sannsynlig at Torgersen *hentet* fyrstikkesker på bopel – eller er det sannsynlig at fyrstikkeskene tilhørte Torgersens bror, Lorang, og som lå i Lorangs jakke som Torgersen tok på seg da han forlot bopel.
- Det tredje delspørsmålet er om det er sannsynliggjort at Torgersen dro tilbake til Skippergaten 6b, eller om det er riktig – som han har forklart – at han syklet til hjørnet Prinsensgate/Akersgaten.

Disse tre forutsetningene må alle være tilfredsstillt for at Torgersen skal kunne dømmes for brannstiftelse.

Det *andre* hovedspørsmålet i del 4 er en nærmere gjennomgang av bevisene som knytter seg til åstedet, i første rekke avføringsbeviset, fyrstikkbeviset og vitneforklaringen fra Ørnulf Bergersen.

Dette er de objektive bevis, som er de sentrale.

Det *tredje* hovedspørsmålet er sannsynligheten av Torgersens forklaring i det aktuelle tidsrommet, dvs. fra ca. kl. 23.40-01.00. Hans forklaring for hele drapskvelden må ses i sammenheng, og spørsmålet er om forklaringen styrker Påtalemyndighetens drapsteori, eller - tvert imot - tilsier at Torgersens forklaring er riktig. Vi søker å påvise at Torgersen sannsynligvis ikke var alene: Han var sammen med en kvinne.

5.

I del 5 drøftes vilkårene for gjenåpning ihht. straffeprosesslovens § 392, annet ledd. I denne forbindelse presiserer vi hvilket beslutningsgrunnlag («særlige forhold») som Gjenopptakelseskommisjonen skal basere sin vurdering på, og vi analyserer nærmere hvilken bevisverdi de enkelte bevis har for Torgersens skyld/uskyld.

Avslutningsvis i denne delen søker vi å påvise at lovens kriterium – «meget tvilsomt at dommen er riktig» - er oppfylt.

6.

I del 6 foretar vi en tilsvarende drøftelse ift. straffeprosesslovens § 391, nr. 3, og vi søker å påvise at også denne bestemmelsen hjemler gjenåpning.

Vi drøfter i hvilken grad det foreligger «nye omstendigheter eller nye bevis», og konstaterer at nært sagt alle de avgjørende bevis fra dommen i 1958 i dag må vurderes på en annen måte.

Vi oppsummerer den faktiske fremstilling i del 3 og 4 og understreker den betydning det øvrige bevismaterialet (det som ikke er gjenstand for nye omstendigheter eller nye bevis) har for vurderingen.

Avslutningsvis i del 6 søker vi å påvise at lovens vilkår, «synes egnet til å føre til frifinnelse», er oppfylt.

7.

I del 7 har vi noen avsluttende kommentarer med hensyn til Gjenopptakelseskommisjonens valg av disposisjon og systematikk og Gjenopptakelseskommisjonens videre saksbehandling.

Advokatfirmaet Glittertind AS

Cato Schiøtz
Advokat

cc: Statsadvokat Stein Vale, Oslo statsadvokatsembeter